

exekučního úřadu oprávněn domáhati se žalobou toho, aby pohledávka byla složena u soudu pro exekuční úřad, nebo určení, že pohledávka jest po právu Ale s vyloženého právního hlediska se ani soud první stolice, ani odvolací soud souzenou věcí nezabývaly a neučinily potřebných zjištění v příčině doručení platební záповědi žalobci. Na prvním soudě bylo, aby — posuzuje věc podle toho, co tu bylo dovedeno —, zjistil, zda a kdy byla i žalobci jako dlužníku doručena berním úřadem platební záповěď. Zjistí-li se, že se tak stalo před doručením žaloby žalované firmě, t. j. před 7. zářím 1934, pak by námitka nedostatku aktivního oprávnění ke sporu byla odůvodněna. Stalo-li se však doručení uvedené platební záповědi žalobci až po zahájení sporu (§ 232 c. ř. s.), nemělo by toto doručení na žalobcovu atkivní oprávnění k žalobě z důvodu zabavení pohledávky vlivu a bylo by se soudu zabývatí dalšími námitkami vztesenými žalovanou firmou proti žalobnímu nároku.

Čís. 15802.

Úmluva, podle níž se přesunuje na zaměstnance placení nemocenského a pensijního pojištění větším než zákonným dílem, jest neplatná, třebas zaměstnanec místo pevného platu pobíral pohyblivé provise po srážce veškerých výloh a při stanovení výše provise byly již příspěvky zakalkulovány.

Náhrada škody na ušlém nemocenském proto, že zaměstnanci nebylo dovoleno, aby byl odborově organisován.

Prohlášení učiněné zaměstnancem z a trvání služebního poměru, že nemá proti zaměstnavateli žádného pohledávání ze služebního poměru, nemá právního účinku.

Pokud neodporuje služební smlouva, uzavřená s firmou B., dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 5. února 1937, Rv I 1159/36.)

Žalobce se na žalované firmě domáhá, aby mu zaplatila 1) přiměřený plat za jeho činnost po celou dobu zaměstnání u žalované od 20. prosince 1929 do 30. června 1932 po srážce již obdržených částek na základě týdenní mzdy 500 Kč, ježto prý podle zásad žalované každý vedoucí filiálky má si tolik vydělati v týdnu, a to dohromady 17.000 Kč; 2) náhradu platu za šestinedělní výповědní lhůtu ve výši 2.400 Kč; 3) náhradu za přeplacení bytu, stěhovací výlohy, za neoprávněné srážky, za cestovní výlohy, pak náhradu za dobu jeho nemoci a náhradu škody, kterou žalobce utrpěl tím, že mu byla bezdůvodně odňata prodejna (bezdůvodně propuštěn), že žalovaná firma nepřevzala speciální předměty, které žalobce opatřil pro prodejnu, že žalovaná mu nedovolila, aby byl odborově organisován, že musil zaplatiti sám celé pojistné příspěvky nemocenské a pensijní v úhrnné částce 17.309 Kč; dále aby mu vrátila kauci, která se zvýšila z původních 5.000 Kč na 8.000 Kč. Svůj nárok opírá žalobce o to, že byl k podpisu smluv žalovanou firmou donucen, takže smlouvy jsou neplatné, a dále že smluvní

ujednání ta odporují zákonu a dobrým mravům a jsou mimo to nicotné ve smyslu § 879 č. 4 obč. zák. K odůvodnění svého právního názoru uvedl v žalobě, že k podpisu služební smlouvy byl donucen až za trvání služebního poměru. Smlouvu se sice zdráhal podepsati a učinil tak jen proto, že mu žalovaná firma pohrozila, že bude propuštěn. Také pozdější pololetní smlouvy podepsal žalobce jen z donucení a pod výslovnou pohrůzkou propuštění. Smlouvy odporují dobrým mravům proto, že mu ukládají jen povinnost a nedávají takřka žádných práv. Žalobce napadá z tohoto důvodu odst. 2 smlouvy, poněvadž po srážce režie, která činí 2%, a po srážce 1% na kauci, které používá sama žalovaná a kterážto část provise jest odňata jeho dispozici, zbývá žalobci sotva 1% nejvýše 1½% z obrátu jako mzda, což však neodpovídá povinností a rozsahu práce, jež se od něho požadují. Ustanovení smlouvy pod 3 a), kterým se na zaměstnance přesunují zcela břemena sociálního pojištění, je mimo to nezákonné a proti dobrým mravům; odst. 4 smlouvy, kterým se na zaměstnance uvaluje veškeré nebezpečí stran zboží k prodeji mu svěřeného bez zřetele na jeho zavinění, kde se mu ukládá ručení za manko, zmenšení hodnoty neprodaného zboží a dovozní za neprodané a vrácené zboží; odst. 9 smlouvy, poněvadž odporuje dobrým mravům, aby každé, byť i nejmenší nedopatření ve službě mohlo mít za následek propuštění; odst. 11 smlouvy, že bez náhrady škody může žalovaná svého zaměstnance přesaditi na jiné působiště, tím žalobce byl, protože byl překládán z jedné filiálky do druhé, citelně poškozen; odst. 12 smlouvy, že žalovaná smí kdykoliv odnít zaměstnanci prodejnu. Rovněž konkureční klausule podle odst. 13 smlouvy jest protizákonná a proti dobrým mravům. Prvý soud žalobu zamítl. D ů v o d y: Soud nedošel k přesvědčení, že žalobce byl žalovanou přiveden ke smlouvě lstí nebo nespravedlivou a důvodnou bází, zejména pohrůzkou propuštění (§ 870 obč. zák.). Nespravedlivé donucení k smlouvě možno předpokládati tím méně, že k podpisu smlouvy došlo před notářem, který jistě z úřední povinnosti dbal toho, aby se projev žalobcovy vůle před ním stal způsobem odpovídajícím zákonu, a kromě toho žalobce každoročně podpisoval bez váhání další půlroční smlouvy, aniž byl na něho činěn jakýkoli nátlak. Ostatně při rozsahu a způsobu výrobního a prodejního aparátu žalované jest podle názoru soudu nezbytně nutné, aby veškeren provoz prodejen byl jednotně organisován. Samozřejmým předpokladem této organisace jest, že žalovaná svěřuje své prodejny svým zaměstnancům jen za podmínek stejných pro všechny prodejny a stanovených pro obě strany ve standardní smlouvě. Podpisem řečené smlouvy se zaměstnanec zavazuje, že se podrobuje prodejní organisaci žalované, smlouva ta a její podpis jest nutným předpokladem, má-li býti jako vedoucí prodejny přijat a zaměstnán. Jestliže se žalobce chtěl státi vedoucím prodejny, musila od něho žalovaná žádati, aby podepsal onu smlouvu a podrobil se jejím podmínkám, poněvadž by mu jinak nemohla prodejnu svěřiti. Naproti tomu žalobci z předložené smlouvy byly tyto podmínky patrné, věděl, že podpis smlouvy jest nutným předpokladem, aby stal se vedoucím prodejny. Jestliže mu nevyhovovaly, jestliže byly, jak tvrdí, jen v jeho neprospěch, takže pro něho znamenaly hospodářské poškození, měl na

vůli smlouvu nesjednati po případě ji neobnovovati. Žalobce také nikterak nedokázal, že by jej byla žalovaná nutila, aby za těchto okolností místo u ní přijal a v něm setrval. Neplatnost smlouvy z důvodu § 870 obč. zák. žalobce tedy neprokázal. Rovněž při podpisování zúčtovacích dokladů neučinila na žalobce ani přímý, ani nepřímý nátlak. Žalobce své požadavky nejenom uplatňovati mohl, nýbrž je též u žalované uplatňoval, a to s úspěchem. Neprokázal tedy, že by byl musil vše slepě a bez výhrady podpisovati, naopak ze smlouvy, svědeckých výpovědí, ze žalobcových poznámek na zúčtovacích dokladech vyplývá, že žalovaná vyzývala žalobce v oběžnících, aby nepodpisoval, nemá-li zlikvidovány a vyřízeny difference. Jsou tedy žalobcova prohlášení svobodným projevem žalobcovy vůle a zejména není prokázáno, že by je žalovaná lstí, nátlakem nebo nespravedlivou bází od žalobce vynutila. Žalobce jest posuzovati jako obchodního pomocníka podle § 1 zákona ze dne 16. ledna 1910 č. 20 ř. z. Služební poměr, jenž byl založen smlouvami mezi ním a žalovanou, jest posuzovati podle ustanovení tohoto zákona. Meze smluvní volnosti jsou stanoveny v § 40 řeč. zák. a s hlediska tohoto předpisu nelze pokládati smlouvy mezi stranami za nezákonné. Na neplatnost ustanovení odst. 3 smlouvy z důvodu § 879 obč. zák. odvolává se žalobce neprávem. Toto ujednání, že žalobce jest zavázán z provise hraditi mzdu a veškeré pojištění personálu, pokud jest zaměstnavatel povinen je platiti i za svou osobu, nelze pokládati za nicotné, poněvadž smlouvu tu lze vykládati tak, jak bylo shora zjištěno, že totiž žalobce příspěvkové dávky, na žalovanou firmu připadající, neplatil ze svého. Žalobcovým příjmem nebyl pevný plat, nýbrž teprve ta část obrátové provise, která mu zbývala po zaplacení veškeré rezie, kterou smluvně převzal a neplatil tedy žalobce příspěvky z tohoto svého ryziho zisku, nýbrž z té kvoty provise, do které byly tyto příspěvky již zakalkulovány, a o neplatnost po případě trestnost této úpravy by mohlo jíti jen tehdy, kdyby žalobce prokázal, že měl nárok na určitý plat, podle něhož žalovaná mu měla sraziti na pojistném jen určitou částku, srážela mu však částku vyšší. Podle § 11 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. po případě podle § 170 d), e) a podle § 260 c), d) zák. č. 221/1924 ve znění zákona č. 184/1928 a vlád. nař. č. 112/1934 a 243/1934 Sb. z. a n. jest za neplatná (trestná) pokládati jen taková ujednání, která by omezovala nebo vylučovala platnost uvedených zákonů v neprospěch pojištěnce nebo jeho příslušníků. O takovou smlouvu nešlo, neboť bylo při kalkulaci provise počítáno s příspěvkovou kvotou, již měla hraditi žalovaná firma. Kdyby anebo pokud by žalobce býval řádně příspěvky platil, nebyly by jeho nároky ze zákonného pojištění nijak zkráceny, a smlouvou upravený postup jest věcí čistě interního vyúčtování mezi stranami a úmluvy, jak a kdo bude pojistné poukazovati, kdežto úhrada příspěvku žalované prováděla se z tržby, která jest majetkem žalované. Také odst. 4 smlouvy není nicotným. Nepříčí se dobrým mravům smlouva, již se zavázal vedoucí prodejny hraditi veškeré úbytky prodejny bez zřetele na to, zdali ho stíhá zavinění čili nic. Ujednání takové smlouvy není v zákoně nikde zakázáno a také ani svým obsahem, ani účelem neporušují zásad ustáleného styku jak společenského, tak obchodního, tím méně pak všeobecně uznaných zásad

mravních, neboť se jí neomezují ani volnost smluvní vůle, její svobodné určení, ani hospodářská působnost vedoucího prodejny, nýbrž bylo jejím účelem čeliti tomu, aby veškerá pozornost a péče, již jest obchodníkovi vždy dbáti, nebyla jím opomíjena. S toho hlediska nutno vůbec posuzovati celou smlouvu a jest se při tom vystříhati omylu, jehož se dopouští žalobce tím, že pokládá každé ustanovení smlouvy za samostatný případ, zapomínaje, že i když se jednotlivé ustanovení jeví jemu nepříznivým, nesmí přehlížeti ty částky smluvních ujednání, která nepopíratelně jsou s to zajistiti mu prospěch, výdělek a vyvážití ty podmínky, které žalobce shledává pro sebe nepříznivé. Předpokladem nicotnosti smlouvy podle § 879 č. 4 obč. zák. jest nápadný nepoměr mezi majetkovou hodnotou plnění a vzájemného plnění, jež se nedá ospravedlniti ani okolnostmi případu, nýbrž má svou příčinu v tom, že jedna strana využije pro sebe tísně strany druhé, která jí brání, aby nehájila plně svých zájmů. Využití těchto poměrů předpokládá, že byly známy tomu, kdo jich vykořistil k svému prospěchu. »Vykořistění« pak předpokládá, že jeden ze smluvníků vědomě a úmyslně těžil z nepříznivých osobních poměrů a vlastností druhého smluvníka na jeho úkor a ve svůj vlastní prospěch (rozh. č. 1725, 8061 Sb. n. s.). Podle názoru soudu nelze mluvit o nápadném nepoměru mezi majetkovou hodnotou plnění žalované a činností žalobcovou, uváží-li se, že žalobce neměl jen příjem z prodejny, ale i ze správárny, a že měl naturální byt. Smlouva na jedné straně umožňovala žalobci, aby pracoval na dosažení co největšího obrátu, dávala mu možnost, aby výši své režie sám si do značné míry určoval. Poskytovala mu, dosáhne-li jen o 10% více než polovinu předepsaného obrátu, další prémie. Žalobci to nebylo nemožno, jak tvrdil, nýbrž žalobce skutečně takových obrátů dosahoval a prémie si vydělal. Žalobce měl možnost si vydělati zvláštní prémie na odprodejovém zboží. Poskytující žalobci prodejní místnosti, pracující reklamou nejen ve prospěch svůj, ale i ve prospěch žalobcův, umožňovala mu, aby rozvinul všechny své prodejní schopnosti, aniž byl při tom zatěžován starostmi o úvěr, administrativou nebo obavou před konkurencí, poněvadž svými cenami zajišťovala pro svou prodejnu žalobci i sobě co nejširší okruh zákazníků. Od žalobce smlouva za to vyžadovala, aby vynaložil veškerou pozornost a péči, již jest obchodníkovi vždy dbáti, neboť není pochyby, že výše dosaženého obrátu v prodejně, která jest v místě jedinou a k níž, jak jest soudu známo, inklinovali i konsumenti z Ž. a okolí, závisela hlavně na zdatnosti žalobce jako obchodvedoucího, neboť dobrý prodavač obratným doporučením a vhodnou nabídkou může dosáhnouti, že zákazník učiní větší nákup, než snad s počátku zamýšlel. Smlouva ukládala ovšem žalobci také určité ztráty vzniklé snížením neb znehodnocením zboží. Nelze popříti, že jest to ustanovení žalobci nepříznivé, není však důvodu, aby bylo pokládáno za nicotné podle § 879 č. 4 obč. zák. Není tu především nápadného nepoměru, poněvadž bylo snížení limitováno částkou 1% a vyúčtovávalo se jen na osobním účtu žalobcově, který přes četná snížení má stále vzestupnou tendenci, a jak bylo zjištěno, dosáhlo celkem jen 0.7%. Dále nemůže býti vůbec řeči o vykořistění, neboť snížení se provádělo podle individuální úmluvy se souhlasem žalobcovým, který sám sní-

žení zúčtoval. Snížení jej také nestíhalo plnou tíží, poněvadž, byv upozorněn na chystané snížení předem, mohl hleděti, aby mu zbylo co nejméně zboží. Snížení také nemělo za účel žalobce vykořistiti, nýbrž mělo mu býti pobídkou, aby vynaložil vše na to, aby snížení zabránil a soustředil svou prodejní snahu na druhy zboží, jež mají býti sníženy. Nemožným to nebylo, poněvadž velká část zákazníků přichází do prodejny koupiti si prostě boty, aniž by měla zvlášť určité přání co do druhu. Snížení z důvodu znehodnocení odpovídá úmluvě podle odst. 4. Smlouva, že hradí žalobce všechny ztráty, není proti dobrým mravům. Z téhož důvodu nelze uznati na nemorálnost srážek, které byly žalobci učiněny z důvodu vloupání, nehledíc k tomu, že žalobci byly nahrazeny a že žalobce, podepsav prohlášení ze dne 31. ledna 1931, uznal, že kromě salda 5.685 Kč na jeho osobním účtě nemá za žalovanou jiných nároků. Rovněž náhrady částek za reklamace, které nebyly žalobci uznány, částek za neuznané po případě nezdařené fotografie a neuznaný posudek, kterých se žalobce domáhá, odvolávaje se na nicotnost, nelze přiznati, poněvadž žalobce, podepsav bez výhrady prohlášení, dal najevo, že dosavadní vyúčtování svých nároků na osobním účtě pokládá za správné a nemá dalších nároků. Odporovalo by zcela právnímu cítění a zásadám ustáleného styku společenského a obchodního a požadavku právní jistoty, kdyby žalobce, který neprokázal, že na něm byly podpisy vynuceny dodatečně, jen proto, že se později se žalovanou neshodl, mohl proti ní uplatňovati různé nároky, které souhlasně vyúčtoval a výslovně prohlásil za vyřízené. Není tedy důvodu pokládati smlouvy mezi žalobcem a žalovanou za neplatné podle §§ 875, 879 obč. zák. a stejně mají platnost a závaznost i prohlášení žalobcem žalované učiněná. Žalobcovy nároky na plat se tedy řídí jen tím, co ve smlouvách bylo ujednáno, a domnělý žalobcův nárok na mzdu 17.000 Kč nemá právního podkladu. Nejsou též neplatnými odstavce 9, 11 a 12 smlouvy, poněvadž odst. 9 neukládá žalobci nic jiného, než přesné a poctivé vedení prodejny a provádění příkazů žalované. Žalovaná má zajisté právo, aby požadovala na žalobci poctivost a naprostou přesnost a pravdivost ve vzájemném styku, když svěřuje žalobci sklad ve statisícové ceně a desetitisícové tržby, spokojujíc se jen zárukou ve výši kauce, která jest nepatrným zlomkem hodnot, jež žalobci svěřila. I když si žalovaná vyhradila kontrolu prodejny, nemohla přece tak často a důkladně prováděti dohled nad prodejny a jest pochopitelné a nikoli nespravedlivé, když požaduje na svým zaměstnancích naprostou přesnost, neboť při rozsahu a způsobu její prodejní organizace, jedině důsledná přesnost a možnost odněti prodejny, zjistí-li se nesprávnosti, mohou uchrániti žalovanou před škodou. Odst. 11 smlouvy nebyl žalobci na újmu, naopak jeho přeložení bylo mu na prospěch a do H. šel z vlastní vůle. Ani odst. 12 smlouvy není proti zákonu nebo dobrým mravům, neboť v souhlase s § 12 zák. o obch. pomoc. přiznává obchodvedoucímu po odněti prodejny přiměřenou odměnu. Výpovědní lhůta odpovídá § 20, odst. 2, zák. o obch. pomoc., odst. 13 smlouvy jest v souhlase s § 36 uvedeného zákona. Co se týká propuštění žalobce dne 11. května 1935, není věcí žalobce, nýbrž žalované, aby prokázala, že měla důvod k propuštění žalobce bez výpovědi. Soud zjistil shora,

že žalobce, ačkoli bylo podle smlouvy jeho povinností, aby tržbu jako majetek žalované denně celou žalované poukázal, odeslal v týdnu 18. o 714 Kč a v týdnu 19. o 152 Kč méně. Následkem revise prodejny provedené u žalobce dne 11. května 1935 se ukázalo, že sklad vykazuje manko 12.428 Kč, při čemž podle doznání samotného žalobce nebyla jím tržba odeslána a žalobce si ji svémocně zadržel. Není pochyby, že toto jednání žalobcovo, kterým byla porušena jeho povinnost podle odstavců 6 a 9 smlouvy, kterážto ustanovení zejména při způsobu prodejní organizace žalované jsou nutným požadavkem, zakládá pro žalovanou důležitý důvod k předčasnému propuštění žalobce podle § 27, odst. 1, zák. o obch. pomoc., poněvadž svým jednáním porušil důvěru, kterou jeho služební poměr nezbytně předpokládá. Nelze souhlasit s názorem žalobcovým, že by byl oprávněn svémocně si zadržeti něco z tržby, která jest výhradním vlastnictvím žalované. Jest tedy dán důvod k propuštění žalobce a soud se nemusil zabývat jeho domněnkami, že snad měla žalovaná jiné motivy k jeho propuštění. Žalovaná ostatně nebyla povinna oznamovati žalobci důvod propuštění, nýbrž bylo její věcí, když žalobce bez výpovědní lhůty propustila, aby důvod podle § 27 zák. o obch. pomoc. prokázala. Žalovaná tak v tomto sporu učinila. Pokud žalobce stojí na stanovisku, že žalovaná, nepřihlásivši ho k pensijnímu a nemocenskému pojištění, zavedla příčinu, aby žalobce sám předčasně rozvázal služební smlouvu (§ 26 č. 2 zák. o obch. pomoc.), stačí odkázati na rozhodnutí č. 8411 a 13919 Sb. n. s., která stanovisko žalobcovo vyvracejí. Naopak, jak smlouvou jest zjištěno, měl žalobce smluvní závazek z tržby částkou do provise jeho zakalkulovanou platiti veškeré pojištění, žalobce to však po dlouhý čas nečinil. Soud nemohl proto přiznati žalobci nároky, které odvozuje z předčasného zrušení smlouvy, a to náhradu platu za výpovědní lhůtu a náhradu za ušlý zisk 1.200 Kč. Co se týká dalších žalobcových nároků z důvodu přestěhování ze S. do H. R., jest odkázati na žalobcovo prohlášení, kterým byly vyřízeny všechny jeho nároky vzniklé do 31. ledna 1931. Z téhož důvodu nemůže žalobce požadovati úroky z kauce od 30. do 52. týdne 1930. Částku za telefon 300 Kč nemohl soud žalobci přiznati, poněvadž ji platí žalobce podle odst. 3 b) smlouvy. Co se tkne srážek na osobním účtu v celkové zažalované výši 7.372 Kč, nemohl je soud žalobci přisouditi, poněvadž srážky nebyly činěny neprávem, nýbrž na základě smlouvy, a kromě toho jsou rovněž vyřízeny tím, že žalobce bezvýhradným podpisem klausule na zúčtovacích výkazech prohlásil opětovně, že nemá kromě zůstatku svého osobního účtu za žalovanou jiných nároků a projevil souhlas s provedeným zúčtováním. Se zřetelem na to, co bylo shora řečeno o přípustnosti smluvené úpravy placení nemocenských a pensijních příspěvků, nemohl soud vyhověti žalobní prosbě na vrácení částek 453 Kč a 809 Kč, které žalobce sám zaplatil. Žalobce neprokázal nijak, že mu bylo žalovanou výslovně zakázáno, aby byl odborově organizován. Žalobce také neprokázal, že tím utrpěl škodu 350 Kč. Částka 1.535 Kč za žalobcovy investice do zařízení nemohla býti přisouzena, poněvadž žalobci byla žalovanou přiznána náhrada za převzaté zařízení, kdežto na náhradu zbývajících zařízení, které není žalovaná povinna převzít, nemá žalobce nároku, poněvadž

není prokázáno ani zavinění žalované na zrušení smlouvy, ani její obohacení z důvodu žalobcem učiněných investic. Částku 1.839 Kč jako náhradu v nemoci nemůže žalobce od žalované požadovati, poněvadž není právního důvodu, aby žalovaná byla k jejímu placení odsouzena, tím méně, že žalobce dostal podporu nemocenskou. Také nároky na náhradu cestovného nejsou po právu, poněvadž ani podle smlouvy, ani podle zákonných předpisů o náhradě škody není pro ně dán právní důvod, takže ani v příčině částek 982 Kč a 938 nemohl soud žalobě vyhověti. Kauce žalobcova u žalované pro první pololetí 1932 činila 13.110 Kč. Podle odst. 7 smlouvy ručí tato kauce za škody způsobené žalované zaviněním žalobcovým. Žalobce, porušiv smluvní povinnost zadržením tržby, neplacením nemocenského a pensijního příspěvku, způsobil žalované škody (12.428 Kč, 1.464 Kč 80 h, 1.056 Kč, 2.896 Kč), které kauci značně přesahují. Soud musil zamítnouti tedy i žalobní žádost, pokud směřovala na vrácení kauce. **O d v o l a c í s o u d** potvrdil rozsudek prvního soudu.

N e j v y š š í s o u d částečně nevyhověl dovolání, částečně mu však vyhověl a uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Pokud odvolání napadá zjištění nižších soudů, že nebyl na žalobce učiněn nátlak, aby podepsal jednotlivé služební smlouvy, neprovádí ani tento, ani jiný z dovolacích důvodů v § 503 c. ř. s. výčetmo uvedených, přezírajíc, že tu jde o ocenění průvodů, jehož přezkum jest odňat dovolacímu soudu. Totéž platí o tvrzeném přímém nátlaku při podpisu vyúčtování procesnímu soudu předložených. Nesprávný je však názor, že žalobce pozbyl žalobou domáhaných nároků, pokud mu vznikly před jednotlivými zúčtováními, tím, že z nich potvrdil svým podpisem, že kromě salda v jeho prospěch vypočítaného nemá za žalovanou firmou žádných jiných pohledávek. Tento názor mohl by obstát jen, kdyby po skončení pracovního poměru došlo mezi stranami k ujednání, podle něhož žalobce vyúčtování vzájemných nároků sporných stran uznal a se vzdal dalších nároků vůči žalované firmě, prohlásiv, že kromě salda v jeho prospěch vypočítaného nemá žádných jiných pohledávek, neboť tu by šlo o uznávací smlouvu, mající povahu dispozice o právním poměru právě jako smír (Sb. n. s. č. 8240, 5850 a j.). V souzené věci nebylo však prokázáno, že došlo k takovému ujednání po skončení žalobcova pracovního poměru, a podobné dohody za trvání tohoto poměru nemají tento význam, ježto pro hospodářskou odvislost zaměstnancovu tu nelze mluvit o projevu svobodné vůle zaměstnance podle § 869 obč. zák. (Sb. n. s. č. 15262). Pokud tedy nižší soudy, vycházejíce z opačného mylného nazírání, oduzaly žalobci několik nároků a nezjistily jejich skutkový podklad jen proto, že žalobce potvrdil v pozdějším vyúčtování, že nemá žádných dalších nároků, není věc zralá k rozhodnutí. Jde tu o tyto nároky: a) diferenci úroků v týdnu 30.—52. roku 1930, 231 Kč, b) zatížení v týdnu 33. r. 1930 a 48. r. 1930 za nedovolenou reklamaci 20 Kč a 42 Kč, celkem 62 Kč, c) za neuznané a nezdařené

fotografie výkladní skříně v týdnu 35. a 47. r. 1930, 40 Kč, d) za neuznaný posudek (týd. 38. r. 1930, 22. a 41. r. 1931) 195 Kč. Neodůvodněna jest výtka, že se smlouva příčí celým svým obsahem dobrým mravům. Touto námitkou zabýval se první soud zevrubně a dolíčil správně, že a proč nelze mluvit o vykořisťování žalobce, ani o tom, že by žalobce byl v celku nebo v jistých směrech vydán libovůli zaměstnavatelky, a že by při sjednání smlouvy byly překročeny meze dovolené smluvní svobody. Stačí odkázati k jeho správným důvodům, které dovolací soud schvaluje. Nejvyšší soud se odchyluje od právního posuzování věci nižšími soudy jen v těchto bodech: Žalobce se domáhá částek 809 Kč a 453 Kč proto, že žalovaná přesunula na něj placení celého pojistného příspěvku nemocenského a pensijního a že žalobce v době od 13. ledna 1930 do 14. ledna 1931 sám zaplatil celé pojistné, tedy i polovinu připadající na žalovanou firmu jako zaměstnavatelku. Nejvyšší soudu odůvodnil v rozhodnutí ve Sb. n. s. č. 13828, k němuž se odkazuje, zásadu, že úmluva mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, jíž se přesunuje na pojištěnce pensijního nebo nemocenského pojištění větší než zákonem stanovený podíl na placení pojistného, jest neplatná. Z toho vyplývá, že není-li platná a závazná dohoda, může se žalobce právem domáhati na žalované firmě, aby mu nahradila vše, co si neprávem zadržela, a bude tedy třeba zjistiti, zda byl žalobce skutečně zatížen uplatňovanými částkami z tvrzeného jím důvodu. Platnost dohody nelze vyvozovati ani ze skutečnosti, že žalobce neměl pevný plat, nýbrž jen pohyblivé provise, které zbývaly po zaplacení veškeré rezie, jíž smluvně převzal na sebe, a že při stanovení výše této provise byly sporné příspěvky již zakalkulovány. Nižší soudy z toho usoudily, že žalobce vlastně nezapřivil tyto příspěvky ze svého — ze svého čistého zisku —, nýbrž jen v zastoupení firmy a že šlo jen o interní vyúčtování mezi stranami. Avšak právě proto, že žalobce nepobíral pevný plat a že ani výše příspěvků nebyla stanovena určitou částkou, nebylo již při sjednání dohody patrné, zda nebyla překročena ona nejvyšší hranice, do níž mohou zaměstnanci podle zákona o sociálním pojištění a o pensijním pojištění býti přidržováni k opatření prostředků k úhradě povinností nositelů pojištění, a nebylo možno posouditi, zda a v jaké výši byl převzetím tohoto závazku snížen služební příjem žalobcův. Celé ujednání se i jinak příčí jasnému ustanovení zákona a mohlo sloužiti k jeho obcházení, hledí-li se k tomu, že v § 162 zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. v doslovu zákona č. 184/1928 Sb. z. a n. je stanoveno, že z pojistného hradí zaměstnavatel i zaměstnanec po jedné polovině, v § 163, že zaměstnavatel je povinen platiti nemocenské pojišťovně celé pojistné, v § 164, že může část pojistného připadající na zaměstnance při výplatě mzdy sraziti zaměstnanci z jeho platu a konečně v § 165, že pojistné, jež srazí zaměstnavatel zaměstnanci, jest statkem zaměstnavateli svěřeným. Podobná ustanovení má zákon č. 26/1929 Sb. z. a n. v §§ 64—68. Jde tu o opatření a povinnosti plynoucí z veřejného práva, od kterých předpisů nedovoluje zákon smluvní úchylky, a takové úchylky nelze ani omluviti nějakým interním postupem účtovacím. V souvislosti s touto položkou bude třeba i znovu přezkoumávati částku 2.896 Kč, jíž byl žalobce zatížen, ježto prý žalovaná firma

musila »za něho« zaplatiti sociální příspěvky a jiné náklady z důvodu nemocenského pojištění. Pokud žalobce uplatňoval, že nebyl a nemohl býti odborově organisován, ježto žalovaná firma to nedovolila, čímž prý utrpěl škodu 350 Kč na ušlé podpoře v nezaměstnanosti a 1.839 Kč na ušlém nemocenském, odbyl první soud — k čemuž se připojil i odvolací soud —, tyto nároky poznámkou, že prý žalobce neprokázal, že mu bylo žalovanou výslovně zakázáno, aby byl odborově organisován a že tím utrpěl škodu 350 Kč a že prý není právního důvodu, aby žalobci mohla býti přiznána náhrada nemocenských výloh. Tuto část rozsudku nelze dovolacímu soudu vůbec přezkoumati, ježto nebyl dostatečně zjištěn skutkový podklad, jímž se nižší soudy neobíraly, a nebylo ani doličeno, které skutečnosti a proč tyto rozhodné okolnosti nebyly prokázány, takže za dnešního stavu nelze ani posouditi, zda a v jaké míře byl žalobce zkrácen v právu v § 114 ústavní listiny mu zaručeném. Bude tedy na soudě, aby, přihlížeje k předpisu § 182 c. ř. s., skutkovou podstatu v tomto směru náležitě vyjasnil a provedl důkazy stranami nabídnuté. Co do jednotlivých nároků, u nichž podle vysloveného názoru dovolacího soudu vycházely nižší soudy z nesprávného právního názoru a věc neprobraly s dostatečnou přesností a důkladností a důsledkem toho i v příčině nároku na vrácení kauce 8.000 Kč, není rozepře zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.) a ježto se vady týkají i řízení soudu první stolice, bylo se usnésti, jak ve výroku uvedeno.

Čís. 15803.

Strážní přídavek (a příplatek na byt), přiznaný členům sboru státní stráže bezpečnosti, nebyl rozšířen na strážníky v obecních službách, třebaže jim byla jinak přiznána parita se státními zaměstnanci podle platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 5. února 1937, Rv I 1847/36.)

Srv.: Sb. n. s. č. 7709, 7448, 8450.

Žalobce byl jmenován policejním strážníkem žalované obce. Jeho platové, služební a pensijní poměry byly upraveny podle platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n. a vládních nařízení jej provádějících s tím, že budou podrobeny všem změnám a úpravám, jakým budou po případě podrobeny služební a platové poměry státních zaměstnanců. Opíraje se o toto znění služebního dekretu, domáhá se žalobce proti žalované obci zjištění, že mu přísluší právo na strážní přídavek a na příplatek na byt a že žalovaná jest povinna platiti mu tento strážní přídavek, jak byl zákonem ze dne 13. června 1922 č. 230 Sb. z. a n. (vládním nařízením č. 295/1922 Sb. z. a n.) pro uniformované sbory státní stráže bezpečnosti stanoven, a dále příplatek na byt, jak byl stanoven usnesením vlády ze dne 17. července 1928 a výnosem mí-